

De Erfgoedmonitor

Home > Indicatoren > Erfgoed in waterbeleid - waterschappen

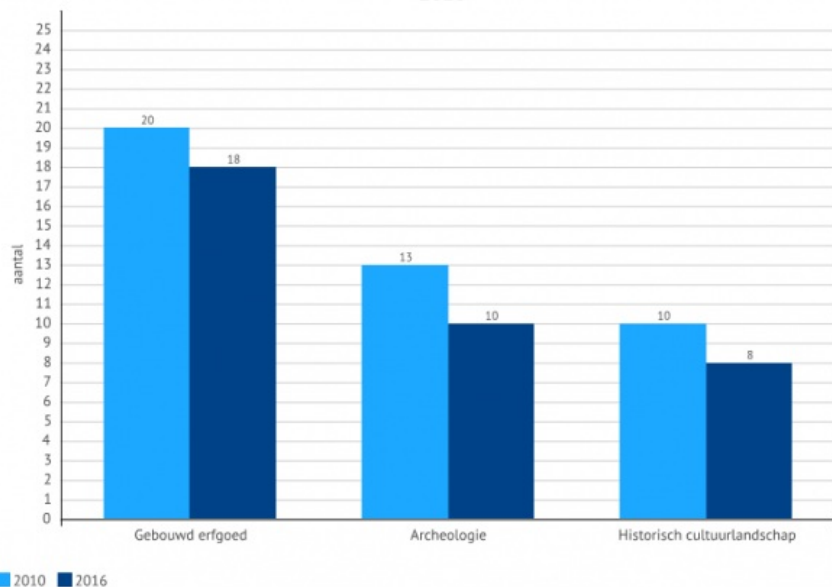
Erfgoed in waterbeleid - waterschappen

Publicatiedatum: 19 december 2018

Het aantal waterschappen dat in hun beleid aandacht besteedt aan gebouwd erfgoed, archeologie en cultuurhistorisch landschap daalde in 2016 ten opzichte van 2010. Het aantal gebruikte erfgoedtermen in de waterbeheerplannen van waterschappen daalde eveneens in die jaren, evenals het aantal waterschappen met aanvullend beleid voor erfgoed.

Aandacht

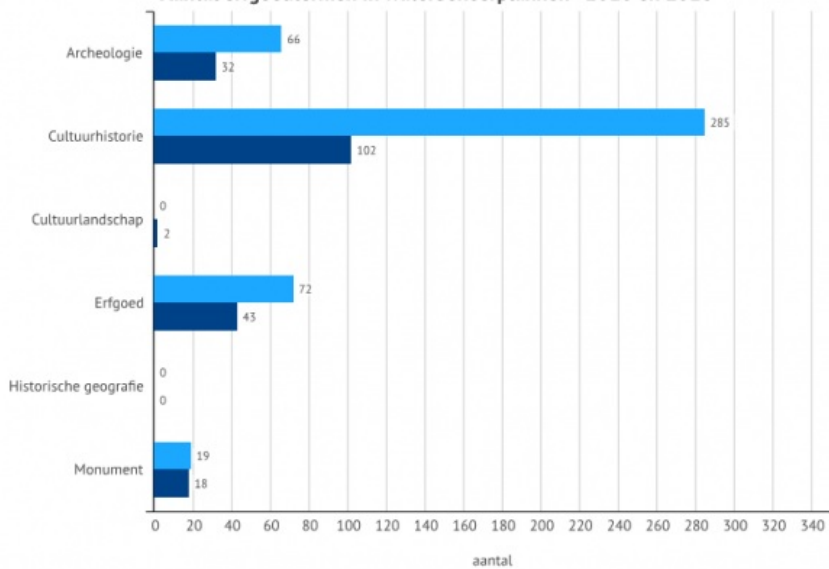
Aantal waterschappen dat aandacht geeft aan erfgoed in waterbeheerplannen - 2010 en 2016

Bron: De Waterfabriek

Termen

Aantal erfgoedtermen in waterbeheerplannen - 2010 en 2016

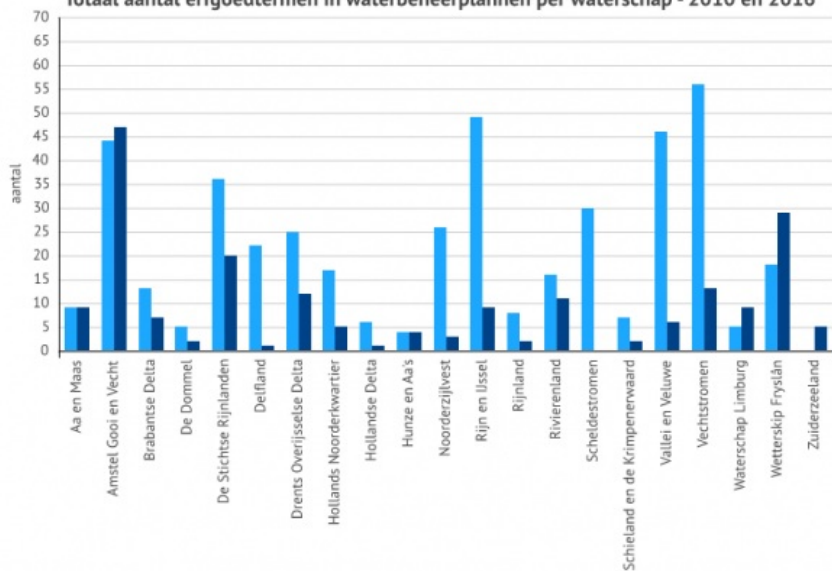

■ 2010 ■ 2016

Bron: De Waterfabriek

Termen per waterschap

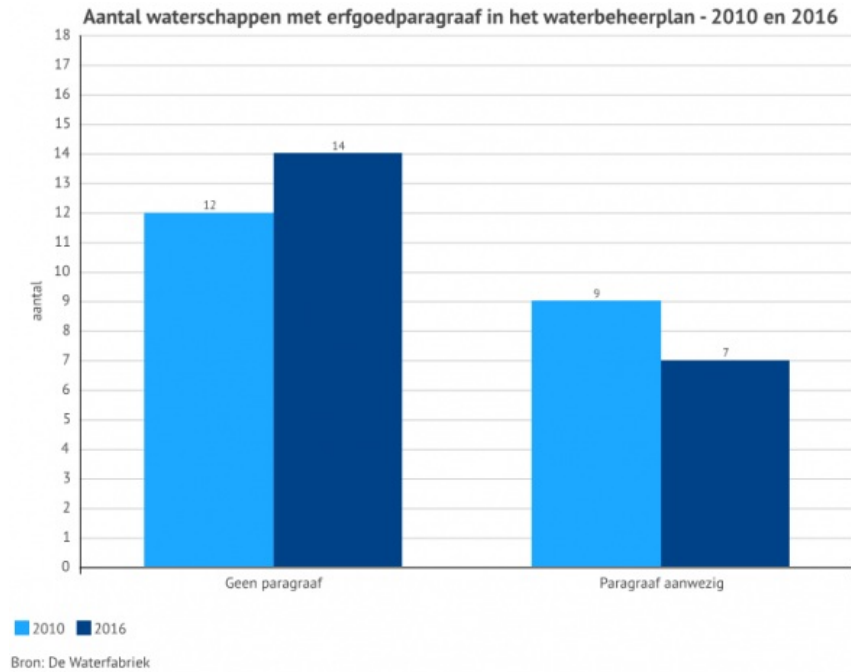
Totaal aantal erfgoedtermen in waterbeheerplannen per waterschap - 2010 en 2016

■ 2010 ■ 2016

Bron: De Waterfabriek

Erfgoedparagraaf

Bovenstaande grafieken tonen het aantal waterschappen die aandacht geven aan erfgoed in hun beleidsplannen, de hoeveelheid en soort erfgoedtermen in de waterbeheerplannen en het aantal waterschappen met een erfgoedparagraaf in hun beheerplannen in 2010 en 2016.

Aandacht voor erfgoed daalt

Het aantal waterschappen dat in 2016 aandacht had voor gebouwd erfgoed, archeologie en historisch cultuurlandschap in hun waterbeheerplannen was respectievelijk 18, 10 en 8. In 2010 waren dit er meer: 20 waterschappen hadden aandacht voor gebouwd erfgoed (alleen het waterschap Zuiderzeeland niet), 13 voor archeologie en 10 voor historisch cultuurlandschap.

197 erfgoedtermen in 2016

De aandacht voor erfgoed in waterbeheerplannen komt onder andere tot uiting in het aantal erfgoedtermen dat er in aangetroffen wordt. In 2016 waren dit er in totaal 197 in 21 waterbeheerplannen. Het aantal termen per waterbeheerplan varieerde van 0 (waterschap Scheldestromen) tot 47 (waterschap Amstel Gooi en Vecht). 'Cultuurhistorie' kwam het meest voor, in totaal 102 keer. De term 'cultuurlandschap' kwam 2 keer voor en de term 'historische geografie' geen enkele keer.

Aantal erfgoedtermen meer dan gehalveerd

In 2010 werden ruim 2 keer zoveel erfgoedtermen in de plannen aangetroffen (442 in 25 plannen) als in 2016 (197 in 21 plannen). Het aantal termen varieerde in 2010 van 0 (waterschap Zuiderzeeland) tot 56 (waterschap Vechtstromen) per waterbeheerplan. De term 'cultuurhistorie' kwam ook in 2010 het meest voor, in totaal 285 keer. De term 'historische geografie' kwam wederom niet voor en ook de term 'cultuurlandschap' werd niet meer aangetroffen.

Ongeveer eenderde waterbeheerplannen heeft erfgoedparagraaf

In 2010 hadden 9 van de 21 waterschappen een aparte paragraaf voor erfgoed in het waterbeheerplan, waren dit er 7 van de 21.

Aantal waterschappen met aanvullend beleid voor erfgoed daalt

Aanvullend beleid kan zowel sectoraal als integraal zijn. Sectoraal beleid wil zeggen dat dit zich op één of enkele typen erfgoed richt, bijvoorbeeld alleen op gebouwd erfgoed of archeologie. In integraal beleid wordt erfgoed als geheel benaderd en is er voor alle typen aandacht. In 2010 hadden 7 waterschappen aanvullend beleid voor erfgoed. Waterschap Amstel Gooi en Vecht had zelfs 2 aanvullende beleidsstukken. Bij 5 van de 7 waterschappen was het aanvullend beleid sectoraal en bij 3 integraal (het aanvullend beleid van Amstel Gooi en Vecht was zowel integraal als sectoraal). In 2016 hadden nog maar 2 waterschappen aanvullend beleid voor erfgoed: Delfland en Rijnland, beiden in Zuid-Holland. Van beide waterschappen was het aanvullend beleid sectoraal.

Bronnen:

De Waterfabriek, *Cultureel erfgoed in waterbeleid. Onderzoek naar beleid van provincies en waterschappen. Aanvulling 0-meting 2010 en 1-meting 2016.*

31 december 2010 en
2016

Meetfrequentie: 6-jaarlijks

Verantwoording:

Bovenstaande cijfers zijn gebaseerd op onderzoek uitgevoerd door De Waterfabriek in 2018.

Voor het onderzoek zijn de stukken gebruikt die in 2010 en 2016 vigerend waren, maar niet perse in dat jaar zijn vastgesteld. Voor de telling van de termen in 2010 kan het dus zijn dat dit is gebeurd op basis van een document dat in 2005 is vastgesteld, zolang dit maar geldend was in 2010. Dit omdat de onderzochte beleidsstukken altijd een werkingsduur van meerdere jaren hebben.

Er is gezocht naar de termen 'cultuurhistorie', 'erfgoed', 'archeologie', 'monument', 'cultuurlandschap' en 'historische geografie'. Een laag aantal erfgoedtermen in het waterbeheerplan hoeft niet automatisch te betekenen dat de zorg voor erfgoed slecht is vastgelegd in het beleid. Een thema kan ook aandacht krijgen zonder dat de exacte erfgoedterm genoemd wordt. De telling dient enkel gezien te worden als een indicatie van de mate van aandacht voor erfgoed.

Voor dit onderzoek zijn alle 21 waterschappen in Nederland bekeken. Dit waren in 2016: Aa en Maas, Amstel Gooi en Vecht, Brabantse Delta, De Dommel, De Stichtse Rijnlanden, Delfland, Drents Overijsselse Delta, Hollands Noorderkwartier, Hollandse Delta, Hunze en Aa's, Noorderzijlvest, Rijn en IJssel, Rijnland, Rivierenland, Scheldestromen Schieland en de Krimpenerwaard, Vallei en Veluwe, Vechtstromen, Waterschap Limburg, Wetterskip Fryslân en Zuiderzeeland.

Tussen 2010 en 2016 is een aantal waterschappen gefuseerd. In de meting van 2010 zijn alle stukken van de 25 rechtsvoorgangers van de nieuw samengestelde waterschappen bekeken. In bovenstaande telling wordt uitgegaan van het aantal waterschappen in 2016, waarbij voor de cijfers van 2010 echter wel is gekeken naar de beleidsstukken van de rechtsvoorlopers van de waterschappen in 2016. De oude waterschappen worden geteld als waren de nieuw ontstane waterschappen (Scheldestromen, Vallei en Veluwe, Vechtstromen en Waterschap Limburg), en hun data zijn samengevoegd tot één om een juiste vergelijking met 2016 te kunnen maken. Bijvoorbeeld: als Waterschap Vallei en Eem en Waterschap Veluwe (de voorlopers van Waterschap Vallei en Veluwe) in 2010 beiden geen aanvullend beleid hadden is dit geteld als 'Waterschap Vallei en Veluwe had in 2010 geen aanvullend beleid'. In het geval van de telling van het aanvullend beleid hebben alle voorlopers van de gefuseerde waterschappen hetzelfde gescoord, waardoor de antwoorden als één konden worden geteld om de cijfers te vergelijken met 2016. Indien de voorlopers van de in 2016 gefuseerd zijn de waterschappen in 2010 niet hetzelfde antwoord hadden is slechts één van de antwoorden geteld. Dit is het geval met de telling van het aantal waterschappen dat in 2010 aandacht gaven aan archeologie en historisch cultuurlandschap. Hieronder zijn 3 waterschappen in 2016 uit fusies ontstane waterschappen die in één van de daarvoor bestaande waterschappen wel aandacht gaven aan archeologie, maar in de andere niet. In de telling is dit meegenomen als 'alle 3 de waterschappen gaven in 2010 aandacht aan archeologie'. Hieronder was ook 1 uit een fusie ontstaan waterschap die dat alleen in één van de twee in 2010 bestaande waterschappen aandacht gaf aan historisch cultuurlandschap. Ook dit is geteld als 'het waterschap gaf in 2010 aandacht aan historisch cultuurlandschap'.

Voor de twee rechtsvoorgangers van het waterschap Vallei en Veluwe (waterschap Vallei en Eem en waterschap Veluwe) is alleen gekeken naar het aanvullend beleid van waterschap Vallei en Eem, zoals dat bestond in 2010, om te bepalen of dit sectoraal of integraal is. Het beleidsstuk van waterschap Veluwe is niet teruggevonden door de onderzoeker De Waterfabriek. De titel van het beleidsstuk, *Nota Archeologie en Cultuurhistorie*, doet echter een integraal stuk vermoeden.